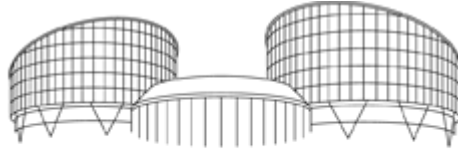

МИХАЈЛОВ РИСТОВ И ДРУГИ против РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (ПРЕСУДА)

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

ПРВ ОДДЕЛ

**СЛУЧАЈОТ МИХАЈЛОВ РИСТОВ И ДРУГИ против РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА**

(Жалба бр. 40127/04)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

16 октомври 2014

Оваа пресуда е конечна, но може да подлежи на уреднички измени.

Во случајот Михајлов Ристов против Република Македонија,

Европскиот суд за човекови права (Прв оддел), заседавајќи во Комитет составен од:

Линос-Александар Сицилијанос (Linos-Alexandre Sicilianos), *Претседател*,
Мирјана Лазарова Трајковска (Mirjana Lazarova Trajkovska),
Ксенија Турковиќ (Ksenija Turković), *судии*,

и Сорен Ц. Пребенсен (Søren C. Prebensen), *Вршител на должноста Заменик Секретар на Одделот*,

Расправаше на затворена седница на 23 септември 2014 година,

И ја донесе следнава пресуда, која беше усвоена на истиот ден:

ПОСТАПКА

1. Случајот беше инициран со жалба (бр. 40127/04)_поднесена против Република Македонија согласно членот 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи (“Конвенцијата”) од страна на петнаесет македонски државјани, на 29 септември 2004 година.

2. Жалителите беа претставувани од г-дин Т.Торов, адвокат со седиште во Штип. Македонската Влада (“Владата”) беше првично застапувана од нејзиниот поранешен Агент, г-ѓата Р.Лазареска Геровска, и последователно од нејзиниот сегашен Агент, г-динот К.Богданов.

ФАКТИ

ОКОЛНОСТИ НА СЛУЧАЈОТ

3. Личните детали за жалителите се прикажани во прилог подолу.

4. На 15 март 1982 година првиот, деветиот, десетиот, единаесетиот и дванаесетиот жалител покренале граѓанска постапка за утврдување на правото на сопственост врз

земјишните парцели, заедно со г-дин Мите Ристов и г-дин Динко Ристов. По смртта на г-динот Мите Ристов, домашната постапка во негово име и за негова сметка била водена од неговите наследници, од вториот заклучно со петтиот жалител. По смртта на г-динот Динко Ристов, домашната постапка во негово име и за негова сметка била водена од неговите наследници, од шестиот заклучно со осмиот жалител.

5. На 21 јули 2004 година, односно пред да биде поднесена жалбата, деветиот жалител починал. Со писмо од 3 септември 2007 година застапникот на жалителите го информирал Судот за смртта на деветиот жалител, како и дека (постапката по) жалбата ќе биде продолжена во негово име и за негова сметка од страна на неговиот наследник г-дин Ташко Штерјов (името на неговиот наследник е исто со името на третиот жалител).

6. На 21 декември 2004 година првиот жалител починал и (постапката по) жалбата била продолжена во негово име и за негова сметка од страна на неговите наследници г-дин Ташко Михајлов, г-дин Салтир Михајловски и г-дин Стојан Михајлов.

7. Постапката била окончана на 7 март 2008 година кога на правниот застапник му била доставена пресудата на Апелациониот суд во Штип од 28 јануари 2008 година во која биле наведени следниве тужители: наследниците на првиот жалител (види параграф 6 погоре), од вториот заклучно до осмиот жалител, наследникот на деветиот жалител (види параграф 5 погоре) и од десетиот заклучно до дванаесетиот жалител. Ревизијата изјавена против оваа пресуда била отфрлена од страна на Врховниот суд со оглед на вредноста на спорот. (*ratione valoris*)

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕНОВИТЕ 6 И 13 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

8. Жалителите се жалеле дека должината на постапката била неспоива со барањето за “судење во разумен рок” и дека тие немале делотворен (ефективен) правен лек во оваа смисла. Тие се потпирале врз членовите 6 и 13 од Конвенцијата, кои во мера во која е тоа релевантно, гласат како што следува:

Член 6 став 1

“При утврдувањето на неговите граѓански права и обврски..., секој има право на... судење во разумен рок од страна на... суд...”

Член 13

Секој чиишто права и слободи признати со оваа Конвенција, се нарушени, има право на делотворен (ефективен) правен лек пред националните власти...”

9. На 22 март 2012 година овие жалбени наводи беа доставени на одговор до Владата, заедно со предлогот за пријателско спогодување. По неуспешните преговори за пријателско спогодување, на 22 јули 2012 година Владата приложи еднострана изјава на волја (унилатерална декларација) со која ја признава повредата во однос на жалбениот навод за должината (на постапката) по членот 6 и понуди да им исплати 1,610 евра на некои жалители. Жалителите изјавија изложија дека тие не се задоволни со условите содржани во едностраната изјава на волја.

10. Судот забележува дека дури и ако едностраната изјава на волја на Владата се угледаше на условите од предлогот за пријателско спогодување изнесен од страна на Секретаријатот (на Судот), таа не може да се потпира врз него со оглед на некои грешки во истиот. Затоа, истиот мора да биде отфрлен.

А. Допуштеност

11. Судот најпрво треба да разгледа дали некои жалители имале статус на жртва во смисла на значењето на членот 34 од Конвенцијата.

12. Судот напоменува дека деветиот жалител починал два месеца пред да биде поднесена жалбата. Со оглед дека жалба не може да биде поднесена во име на починато лице (види *Јаша [Yaşa] против Турција*, бр. 22495/93, Извештај на Комисијата од 8 април 1997 година, параграф 88, Извештаи за пресуди и одлуки 1998-VI), тој смета дека деветиот жалител и неговите наследници (види параграф 5 погоре) ја немаат потребната легитимација за да бидат странки во постапката согласно членот 34 од Конвенцијата.

13. Судот натаму забележува дека тринаесетиот, четиринаесетиот и петнаесетиот жалител не учествувале во постапката во кое било својство. Соодветно на тоа, тие ја немаат потребната легитимација за да бидат странки во постапката согласно членот 34 од Конвенцијата. (види, *mutatis mutandis*, *Димитровска против Република Македонија* (одлука), бр. 21466/03, 30 септември 2008 година).

14. Следува дека жалбата е неспoива *ratione personae* со одредбите на Конвенцијата во смисла на значењето на членот 35 став 3 точка (а) и истата мора да биде отфрлена во согласност со членот 35 став 4 во однос на деветиот, тринаесетиот, четиринаесетиот и петнаесетиот жалител.

15. Што се однесува до преостанатите жалители (од првиот заклучно со осмиот и од десетиот заклучно со дванаесетиот) Судот забележува дека жалбените наводи по ова поглавје не се очигледно неосновани во смисла на значењето на членот 35 став 3 точка (а) од Конвенцијата. Тој понатаму напоменува дека овие наводи не се недопуштени по кои било други основи. Затоа тие мораат да бидат прогласени за допуштени.

Б. Основаност (Мериторност)

16. Судот забележува дека постапката траела помеѓу 1982 и 2008 година, кога била донесена последната мериторна одлука (види *Костовска против Република Македонија*, бр. 44353/02, параграф 36, 15 јуни 2006 година). Затоа, релевантниот период траел дваесет и шест години во два степенa на надлежност. од кои речиси единаесет години потпаѓаат во рамките на временската надлежност на Судот (после 10 април 1997 година, денот кога тужената држава ја ратификуваше Конвенцијата).

17. Судот повторува дека разумноста на должината на постапката мора да се цени во светлината на околностите на случајот и со осврт кон следниве критериуми: сложеноста на случајот, однесувањето на жалителите и на релевантните власти, како и каков интерес на жалителите во спорот бил засегнат (види, помеѓу останатите извори, *Фридлендер [Frydlender] против Франција* [Голем судски совет], бр. 30979/96, параграф 43, ECHR 2000-VII).

18. Откако го разгледа целокупниот материјал поднесен до него и ја зеде предвид неговата судска пракса по однос на материјата, Судот смета дека во конкретниов

МИХАЈЛОВ РИСТОВ И ДРУГИ против РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (ПРЕСУДА)

случај должината на постапката била прекумерна и не го исполнила барањето за “судење во разумен рок” (види *Фридлиндер [Frydlender]*, цитиран погоре; *Кочиарела [Cocchiarella] против Италија* [Голем судски совет], бр.64886/01, параграфи 69-98, ЕCHR 2006-V; *Мајевски [Majewski] против Полска*, бр. 52690/99, параграфи 38-41, 11 октомври 2005 година; *Венде и Куковка [Wende and Kukówka] против Полска*, бр. 56026/00, параграфи 63-65, 10 мај 2007 година; *Петковски против Република Македонија* (одлука) бр. 27314/04, 13 ноември 2008 година; *Ајвази против Република Македонија* (одлука) бр. 30956/05, 13 ноември 2008 година).

19. Судот понатаму забележува дека во времето кога постапката била окончана во 2008 година жалителите немале на располагање делотворен (ефективен) правен лек за нивниот жалбен навод за должина на постапката (види *Огражден АД и други против Република Македонија*, бр.35630/04, 53442/07 и 42580/09, параграфи 29-30, 29 мај 2012 година).

20. Соодветно на тоа, дошло до повреда на членовите 6 и 13 од Конвенцијата.

II. ДРУГИ НАВОДНИ ПОВРЕДИ НА КОНВЕНЦИЈАТА

21. Крајно, жалителите се жалеа по членот 6 во однос на правичноста на постапката и пристапот до судот од аспект на отфрлањето на нивната ревизија од страна на Врховниот суд. Тие исто така се жалеа по членот 1 од Протоколот бр.1

22. Судот ги разгледа овие жалбени наводи. Сепак, во светлината на сиот материјал кој го поседува, и во мера во која обжалените прашања влегуваат во неговата надлежност, Судот наоѓа дека тие не обелоденуваат какви било изгледи за повреда на правата и слободите наведени во Конвенцијата и нејзините Протоколи.

23. Следува дека овој дел од жалбата е очигледно неоснован и тој мора да биде отфрлен во согласност со член 35 став 3 (а) и 4 од Конвенцијата.

III. ПРИМЕНА НА ЧЛЕНОТ 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

24. Член 41 од Конвенцијата предвидува:

„ Ако Судот најде дека имало повреда на Конвенцијата или на Протоколите кон неа и ако внатрешното право на засегнатата Висока договорна страна дозволува да биде определено само делумно обештетување, Судот доколку е тоа потребно треба да досуди правичен надомест на оштетената странка. “

А. Надомест на штета

25. Жалителите побаруваа 1,352,651 евра за надомест на материјалната штета. Тие исто така бараа 20,000 евра, секој од нив поединчно за надомест на нематеријалната штета.

26. Владата ги побиваше ваквите побарувања.

27. Судот не препознава каква било причинско-последична врска помеѓу утврдената повреда и наведениот износ како надомест на материјална штета; затоа тој го отфрла ваквото побарување. Од друга страна, Судот смета дека жалителите мора да претрпеле нематеријална штета. Одлучувајќи врз рамноправна основа, тој им досудува на жалителите од првиот заклучно со осмиот и од десетиот заклучно со дванаесетиот жалител по 2,400 евра на секој од нив поединечно, плус да им биде исплатен кој било данок кој може да им се засмета.

Б. Трошоци и издатоци

28. Жалителите бараа 20,439 евра за трошоците и издатоците кои тие ги претрпеле пред домашните судови. Потпирајќи се врз тарифникот на Македонската Адвокатска Комора, тие бараа 25,536 евра за оние трошоци и издатоци на кои биле изложени пред Судот.

29. Владата ги оспори овие побарувања.

30. Судот го отфрла барањето за (надомест на) трошоците и издатоците во домашната постапка со оглед дека тие не настанале со цел преку домашниот правен поредок да се бара спречување и поправање на наводната повреда на која жалителите се жалат пред Судот (види Милошевиќ v. против Република Македонија, бр. 15056/02, параграф 34, 20 април 2006 година).

В. Казнена (затезна) камата

31. Судот смета дека е соодветно казнената каматна стапка да биде заснована врз маргиналната стапка на позајмување на Европската Централна Банка, на која треба да се додадат три процентни поени.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ ЕДНОГЛАСНО

1. *Ја прогласува* жалбата за недопуштена како неспоива *ratione personae* во однос на деветиот, тринаесетиот, четиринаесетиот и петнаесетиот жалител;

2. *Го прогласува* жалбениот навод за должина (на постапката) по членот 6, како и за непостоење на делотворен (ефективен) правен лек во оваа смисла, по членот 13, во однос на преостанатите жалители за допуштен, а остатокот од жалбата за недопуштен;

3. *Утврдува* дека дошло до повреда на членовите 6 и 13 од Конвенцијата;

4. *Утвдрува*

(а) дека одговорната држава треба да им ги исплати на првиот заклучно со осмиот жалител, како и на десетиот заклучно со дванаесетиот жалител, во рок од три месеци, следниве износи, кои треба да бидат претворени во националната валута на тужената држава по стапката којашто се применува на датумот на исплатата:

(i) 2,400 евра (две илјади и четиристотини евра) на секој од нив поединечно, плус секој данок кој може да се засмета на тој износ, како надомест на нематеријалната штета;

(ii) 850 евра (осумстотини и педесет евра), плус секој данок кој може да им се засмета на жалителите, во однос на трошоците и издатоците настанати во постапката пред Судот;

(б) дека од истекот на гореспоменатите три месеци до исплатата ќе се плаќа проста камата на горенаведените износи по стапка еднаква на маргиналната стапка на позајмување на Европската Централна Банка во текот на казнениот период зголемена за три процентни поени;

МИХАЈЛОВ РИСТОВ И ДРУГИ против РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (ПРЕСУДА)

5. *Го одбива* остатокот од барањето на жалителите за правично обештетување.

Изготвено на англиски јазик, и објавено во писмена форма на 16 октомври 2014 година, согласно членот 77 став 2 и 3 од Деловникот на Судот.

Сорен Ц. Пребенсен
(Søren C. Prebensen),
Вршител на должноста
Заменик Секретар на Одделот

Линос-Александар Сицилијанос
(Linos-Alexandre Sicilianos)
Претседател

ПРИЛОГ

Број	Име ПРЕЗИМЕ	Датум на раѓање	Место на живеење
1.	Штерјо МИХАЈЛОВ РИСТОВ ¹	15/03/1905	Штип
2.	Салтир ШТЕРЈОВ	10/10/1940	Скопје
3.	Ташко ШТЕРЈОВ	12/07/1946	Скопје
4.	Штерјо ШТЕРЈОВ	12/03/1952	Скопје
5.	Влатко ШТЕРЈОВ (МИТЕВСКИ)	22/02/1969	Скопје
6.	Михаил ШТЕРЈОВ	25/06/1947	Скопје
7.	Санто ШТЕРЈОВ	02/02/1957	Скопје
8.	Никола ШТЕРЈОВ	04/10/1952	Скопје
9.	Атанас ШТЕРЈОВ	11/06/1933	Штип
10.	Александар ШТЕРЈОВ	05/08/1939	Скопје
11.	Ѓорѓи ШТЕРЈОВ	05/05/1946	Скопје
12.	Михо ШТЕРЈОВ	10/09/1953	Скопје

¹ По смртта на жалителот, (постапката по) жалбата беше преземена во негово име и за негова сметка од страна на неговите наследници: Ташко МИХАЈЛОВ, роден на 01/08/1939, кој живее во Штип, Салтир МИХАЈЛОВСКИ, роден на 03/02/1942, кој живее во Штип, и Стојан МИХАЈЛОВ, роден на 10/11/1940, кој живее во Штип. Затоа, износот за правичен надомест е досуден заеднички на трите наследници.

МИХАЈЛОВ РИСТОВ И ДРУГИ против РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (ПРЕСУДА)

13.	Марија Горгиева ШТЕРЈОВА	03/05/1949	Скопје
14.	Ица НАНЕ	12/08/1955	Скопје
15.	Јана ШТЕРЈОВА	11/05/1916	Скопје